

4 Hastalık Yaygınlık İndeksi

(Disease Extend Index, DEI)

Doç. Dr. Nilüfer ALPAY-KANITEZ

Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Romatoloji Bilim Dalı, İstanbul

Sistemik vaskülitler için 2001 yılında geliştirilen "Disease Extend Index" (DEI), bir hastalık yaygınlık ölçөгüdür.¹ Aktivite skorları ile korelasyon gösterir.² BVAS skoru ile birlikte değerlendirilmesi önerilir, hastalık yaygınlığını ifade ederek şiddetin anlaşılmasına yardımcı olur (Tablo 6). Örneğin major organ tutulumu tek başına ise DEI skoru düşüktür ancak BVAS yüksek bulunabilir. Çoklu minör organ tutulumlarında ise DEI skoru BVAS'a göre yüksek saptanabilir. Yeni gelişen, persiste eden ya da kötüleşen tüm tutulumlar skorlanır. Herhangi bir sistemde farklı tutulumlar sadece bir defa puanlanabilir.

Karadağ ve arkadaşlarının poliarteritis nodoza (PAN) yaygınlık ölçümünde kullandıkları "modifiye" DEI skorlamasında, hastalık ilişkili hipertansiyon ve renal anjiyografi patolojileri de böbrek tutulumu olarak kabul edilmiştir.³ Mezenterik ve hepatik arter tutulumu ise gastrointestinal tutulum olarak puanlanmıştır. Böylece DEI, PAN yaygınlık skorlaması için daha kullanışlı hale getirilmiştir.

Kaynaklar

1. De Groot K et al. Development and validation of a disease extent index for Wegener's granulomatosis. Clin Nephrol 2001 ;55:31-38.
2. Merkel PA et al. Comparison of disease activity measures for anti-neutrophil cytoplasmic autoantibody (ANCA)-associated vasculitis. Ann Rheum Dis. 2009 ;68:103-6.
3. Karadağ O et al. A retrospective study comparing the phenotype and outcomes of patients with polyarteritis nodosa between UK and Turkish cohorts. Rheumatol Int. 2018 ;38:1833-1840.

Tablo 6. Hastalık Yaygınlık İndeksi

Hasta adı soyadı:		Tarih:	
T.C. No:		Tanı:	
Dosya No:		Araştırmacı:	

Yeni, kötüleşen ya da persiste eden vaskülit ilişkili tüm bulguları puanlayınız (KBB: Kulak burun boğaz, MRG: Manyetik rezonans görüntüleme, EKG: elektrokardiyografi, USG: Ultrasonografi, EMG: elektromiyografi, EEG: Elektroensefalografi).

Sembol	Tutulan sistem	Bulgular	Standart tanısal yaklaşım	Puan
E	KBB Üst solunum yolu	Nazal krutlanma, tıkanıklık, kanlı nazal akıntı, sinüzit, işitme kaybı, larenjit, trakeal stenoz	KBB muayenesi (Kraniyal MRG, sinüskopi, biyopsi)	2
EY	Göz	Sklerit, episklerit, retinit, retroorbital kitle	Oftalmolojik muayene MRG	2
H	Kalp	Perikardiyal efüzyon, aritmi, miyokard infarktı, miyozit	EKG, ekokardiyografi, akciğer grafisi, miyokardiyal tarama, kardiyak kateter	2
L	Alt solunum yolları, akciğer	Pulmoner hemoraji, infiltrat, nodül, bronşiyal stenoz	Akciğer grafisi, bilgisayarlı tomografi, bronkoskopi, biyopsi	2
K	Böbrek	Nefritik idrar sedimenti, böbrek yetmezliği	İdrar sedimenti, serum kreatinin, üriner USG, böbrek biyopsisi	2
GI	Gastrointestinal sistem	Yeni kanlı ishal Biyopsi ile vaskülit kanıtı	USG, endoskopi, biyopsi, anjiyografi, cerrahi	2
P	Periferik sinir sistemi	Motor ve/veya duyuşal distal simetrik polinöropati, mononöritis multipleks	Nörolojik muayene, EMG, kas MRG, sinir biyopsisi	2
C	Santral sinir sistemi	Primer noduler SSS lezyonu, beyaz ya da gri cevherin küçük damar vaskülit	EEG, kraniyal MRG, serebrospinal sıvı analizi	2
S	Deri	Palpabl purpura, dijital gangren, ülser	Dermatoloji görüşü, deri biyopsisi	2
A	Artrit, artralji	Artralji, miyalji, nondestruktif artrit, miyozit	Grafi, USG, eklem ponksiyonu, kas biyopsisi	2
B	Konstitusyonel semptomlar	Ateş >38 °C, kilo kaybı-vücut ağırlığının>%10'u, halsizlik, gece terlemesi		1
Toplam puan				